కథ

నమ్మకం

మధురాంతకం నరేంద్ర

"ఇంటి ముందర షామియానా యేసుండేది గూడా కనబడలేదా నీకు? ఇంకా యేడికి పోతుండావు? వోల్డాన్ వోల్డాన్..." అంటూ ఆటోడ్రైవరు భుజంపైన చేయి వేసి గట్టిగా నొక్కుతూ పొలికేక పెట్టాడు గంగయ్య.

ఎండను జల్లెడపడుతున్న రంగు గుడ్డల షామియానా కింద, నీడను కొలిచి దాని కేంద్రమేదో కనిపెట్టినట్టున్న చోట, మండి బూడిదైపోతున్న కట్టె పేళ్లలోంచీ, తెల్లటి పొగ నిస్సారంగా వెలువడుతోంది. దానికి బారెడు దూరంలో ఇంటి గడప ముందు మనుషుల పాదాల కింద పడి నలిగిన పూల మాలొకటి అస్తవ్యస్తంగా పడివుంది. ఇంటి లోపలి నుంచి రెండు మూడు బొంగురు గొంతులు తోచి తోచనట్టుగా రాగాలు తీస్తున్నాయి.

షామియానా నీడపైన అలిగి పక్కకెళ్ళి పోయినట్టుగా, వీధికి అటు చివరలో, నలుగురు మనుషులు నేలపైన గొంతుక్కూచుని, మట్టిలో గీసిన గీతలపైన నక్కాముట్టి ఆడుకుంటున్నారు.

"నీ మాదిరి పార్టీ దినానికొకటి దొరికితే సాలు నా ప్రాణం తీసే దానికి... దగ్గిర దగ్గిర్నే అని చెప్పి వూరంతా తిప్పించినావు. బిన్నాగా దిగుతావా లేకపోతే ఆ సామాన్లతో నిన్ను గూడా కిందికి దిగ్గొలకమంటావా?" అంటూ ఆటోడ్రైవరు హుంకరించాడు.

ఆటో శబ్దం విని ఇంటిలోపలి నుంచి బయటికొచ్చిన వ్యక్తి "ఎప్పుడనంగా పోయి నోడివి! ఇప్పుడా తిరుక్కోనివస్తా వుండావు? ఇంతసేపు యేడ అరుట్లు గొట్టినావు?" అని అడిగాడు కోపంగా.

అతడికేసి విస్తుపోయి చూశాక, బలవంతంగా పెదవులు సాగదీసి "యిహీహీ.." అని యెబ్బెట్టుగా నవ్వేశాడు గంగయ్య. ఇంకా నేలపైనే కూచుని ఆడుకుంటున్న వ్యక్తులకేసి తిరిగి "వొరేయ్! గోయిందు! రత్నం! నర్సింహాం! సిన్నబ్బా! బిన్నగా వచ్చి సామాన్లు కిందికి దించండిరా" అని పిలిచాడు. గుంపుగా కూర్చుని ఆడుకుంటున్న వాళ్ళెవరు తల తిప్పలేదు.

ఇంటిలోంచి వచ్చిన వ్యక్తి కోపంతో చివాలున వంగి, నేల పైన రగులుతున్న చెక్క పేడును చేతికెత్తుకుని "లేచివస్తారా! లేకపోతే కొరివితో రెండు జాడించ మంటారా? వచ్చింది దేనికిరా మీరు? తాగేసి తందనాలాడే దానికా? లేకపోతే కార్యం జరిపించే దానికా?" అని గాండ్రిస్తూ ముందు కురికాడు.

నిప్పు తగలగానే మండుతూ చిందర వందరయ్యే టపాకాయల్లా గుంపులోని మనుషులందరూ లేచి దూరంగా పరుగెత్తా రు.

"అన్న చూసేదానికి దరమ రాజు మాదిరి కనబడతాడు గానీ కోపమొస్తే

యిలావంతుడేరా!'' అన్నాడొకడు దూరంగా పరుగెత్తాక పళ్ళన్నీ కనబడేలా పరవశంగా నవ్వుతూ.

''యీ వుపద్రవం ముసలోడు ఆలిస్యం జేసినాడు గానీ లేకపోతే యీ యరవకంతా పలకలు మొగతావునుండవాసా...'' అన్నాడు మరొకతను ఆటో దగ్గరికి నడిచాడు.

''మార్కెట్టుకు తోడుగా రమ్మని అడుక్కున్నాను సామీ! ఒక్క గాడిద కొడుకూ రాలేదు. ఒంటిచేత్తో పనులన్నీ ముగించుకు వచ్చే సరికి యీ వేళయ్యింది'' గంగయ్య గూడా నవ్వుతూనే ఫిర్యాదు చేశాడు.

''అన్ని పనులకు మా మీదబడి ఏడ్వకపోతే నీకు పొద్దు జరగదా? మీ చిన్నోడు రచ్చపైన యిస్పేట్టాకుల్లో గూసోనుండేది నీ కంటికి అగుపడ్లేదా?'' వెక్కిరిస్తున్నట్లుగా నవ్వుతూ ఇంకొకతను ప్రశ్నించాడు.

''మా చిన్నోడు యిట్టాంటి కార్యాలకు రాడని నీకు తెలవదారా ముత్యాల్!''అంటూ గంగయ్య తన మీసాలు మెలివేస్తూ ముందుకో అడుగు ఎగిరి దూకాడు. తరువాత యింటి గల్లాయనకేసి తిరిగి ''వాడు కాలేజీలో చదివినోడు సామీ! ఇట్టాంటి మట్టి పనులకు వాణ్ణి రానిస్తానా చెప్పు?'' అని న్యాయం అడిగాడు.

''కమీషన్లో మాగ్గూడా భాగం యియ్యాల్సొస్తదని మార్కెట్టుకు మమ్మల్ని పిలవలేదు. ఇప్పుడు తప్పంతా మా మీదికి తోసేస్తావుండాడు. ఈ మనిషిని నమ్మనే నమ్మద్దు...'' గుంపులోంచి నడివయసు మనిషి అరిచాడు.

''మాది దొంగతనంగా కమీషన్లు దొబ్బుకునే వంశంగాదురా మాదర్చోద్! సామీ! ఈ పోసుగోలు మాటలు చెవినేసుకోవద్దు. ఈ చిన్నబ్బగాడోళ్ళ తాత రండాకోరు. వీనబ్బ ముండాకోరు..'' గంగయ్య కింది పెదవిని మునిపంట కొరుక్కుంటూ కోపాన్ని వెలిగక్కాడు.

ఆటోలోంచి గంగయ్య అందిస్తున్న కుండను చేతికందుకోకుండా వెనక్కో అడుగేసి ''నన్నేమైనా అను చిన్నాయినా! మా పెద్దోళ్ళనన్నావంటే గమ్మునుండను'' అని రవాటించాడు గంగయ్య.

''ఇద్దరూ కలిసి ఇంటిదాకా తెచ్చిన కొత్తకుండను యీధిలోనే పగలగొట్టేసేటట్టుండారు. అంత పని గాని జరిగిందంటే మీ చెమడాలు వలిచేస్తాను'' అంటూ ఇంటి గల్లాయన గాలిలోకి చేయి విసురుతూ కొట్టబోయాడు.

రీవీగా ముందకెళ్ళి కుండను రెండు చేతుల్లోకి తీసుకున్నాక ''చావింటి ముందర కొత్తకుండ పగిలితే అశుభంగదన్నా! నా కట్టెలో పాణముండేంత దాంకా అట్టాంటి పని జరగనిస్తానా నేను?'' అన్నాడు చిన్నబ్బ హుందాగా.

ఒకతను ఆటోలోంచి గుడ్డ సంచిని అందుకున్నాడు. ఇద్దరు వ్యక్తులు గోతం మూటనూ, వెదురు కర్రలను కిందికి దించారు.

వాళ్ళ దగ్గరనుంచి ఘాటుగా వస్తున్న వాసనను ఆబగా యెగ పీలుస్తూ ''నాకు తెలవకుండా వీళ్ళకు అడ్వానిస్తే ఇట్నే అయితింది సామీ! అందరూ అప్పుడే పూటుగా గొంతులదాంకా పట్టించుకునేసినారు. ఇంక వీళ్ళను పట్టేదానికెవ్వురివల్లయితింది?'' అని ఇంటిగల్లా యనను నిలదీసాడు గంగయ్య.

''చేతుల్లో దుడ్డు పడేదాకా నన్ను నిలవనిచ్చినారా వీళ్ళు? మీతో యేగేదానికి నా వల్లగాదు. రేయ్, ఆ మూట, కొయ్యలూ గోడ పక్కన పెట్టుకోండి. ఇంట్లో పీనుగ లేచినప్పుడు మీకా యికయికలు పకపకలూ ఎట్లొస్తాయిరా?'' యింటిగల్లాయన మండిపడుతూ అందరితో ఒకేసారిగా మాట్లాడడానికి ప్రయత్నించాడు.

ఆటోలోని సామాన్లన్నీ దించేశాక, గంగయ్య ఆటోడ్రైవరుకు డబ్బులిస్తూ మరోసారి అనవసరంగా సకిలించాడు.

''ఇదేందీ?'' ఆటో అతను విరుచుకుపడ్డాడు. ''తమాసాగా వుండాదా? గంటసేపు వూరంతా తిప్పించి ముప్పయ్యిస్తావుండావు. యాభైకి పైసా తగ్గినా వొప్పుకోను.''

''యిచ్చేయిరా గంగా! ఒప్పుకున్న బేరానికి కట్టుబడాలా.. మాట తప్పేది యిధాయికం గాదు..'' గుంపులోంచి ముసలతను దగ్గరికొచ్చాడు.

గంగయ్య అతణ్ణి మింగేసేలా చూస్తూ ''నీ కొడుకుల వొయుసుండే వాళ్ళతో జేరుకోని పీకలదాకా మందుగొట్టేసినావు. ఇప్పుడు మద్దిస్తానికి నిన్నెవురు పిలిచినార్రా నర్సింహా!'' అని రెట్టించాడు.

ఆటోడ్రైవరు ఇంటిగల్లాయనకేసి తిరిగి ''పోతేపోనీ ముసిలోడు గదా అని, సావు సామాన్లని గూడా అనుకోకుండా యాభైకి ఒప్పుకున్నాను. యిట్నే కొంచెం సేపు నన్ను నిలబెడితే వెయిటింగు చార్జీగూడా వసూలు జేసి తీరతాను'' అన్నాడు కచ్చిగా.

ఇంటిలోపలి నుంచి నలిగిన దుస్తులతో వచ్చిన యువకుడు ముఖం చిట్లించకుని ''రావుకాలం లోపల ఎత్తేయ్యాలా. ఇంకా వీళ్ళు మొదలుపెట్టలేదా బాబయ్!'' అని ప్రశ్నించాడు.

''తుమ్మలగుంట మాలోళ్ళతో పనంటే తుమ్మకంపల్లో చిగులుకున్నట్లేరా నాయినా అంటే వింటివా నువ్వు? వీళ్ళేమైనా పనిలోకి ముగస్తావుండారా చూడు. రేయ్ గంగా! నీ సొంత దుడ్డిస్తావుండే వాని మాదిరిగా గునుస్తావేందిరా నువ్వు? ఆటోను పంపించేసి బిన్నాగా పన్లోకి దిగండి..'' అటూ ఇంటిగల్లాయిన రుసరుసలాడాడు.

''మీ దుడ్డయితే మాత్రం వూరికే వచ్చిందా సామీ? సెలవు జేసేటప్పుడు దుడ్డెవురిదైనా కిందా పైనా సెలవు చూసుకోని సెలవు జెయ్యాల'' అన్నాడు గంగయ్య ముఖమంతా నవ్వుజేసుకుంటూ. చొక్కా జేబులోంచి మరో అయిదురూపాయలు తీశాక ''మొత్తం నలభై అయిదైంది. దీంతో సంతోసంగా యెలబారిపోన్నా!'' అని ఆటోడ్రైవరును ప్రాధేయపడ్డాడు.

ఆటో డ్రైవరు వొప్పుకోనన్నట్టుగా చేయి తిప్పాడు.

నలిగిన తెల్లరంగు గొడుగులాగున్న పాంటు జేబులోంచి పదిరూపాయల కాగితాన్ని పైకి తీసి ఆటోడ్రైవరుకిచ్చాక ''నువ్వు బయల్దేరు.. మాకు చానా పన్లుండాయి'' అన్నాడా యువకుడు.

ఆటోడ్రైవరు వొకచేత్తో పదిరూపాయలందుకుని, మరో చేత్తో గంగయ్య చేతిలోని డబ్బుల్ని వూడబెరుక్కుని సరసరా ఆటోలోకి దూరేశాడు.

''యాభై అయిదు లాక్కునేసినావు.. ఆ అయిదు నాదీ..నాకిచ్చేయి'' అని గొల్లుమని అరుస్తూ గంగయ్య ముందుకురికాడు. అందకుండా పరుగెడుతున్న ఆటో వైపుకు ''నా అయిదు..నా అయిదు..'' అని పరుగెత్తబోయి, కాలూ కొట్టుకోవడంతో ముందుకు తూలిపడ బోయాడు.

''రంపు జెయ్యకుండా పనిలోకి దిగండి'' అని గొడుగు పాంటు యువకుడు కసిరాడు. ''దుడ్డు కోసరం యిదైపోకుండా అన్నీ సక్రమంగా జరిపించు బాబాయ్! ఏదైనా రిమార్కొస్తే ఒప్పుకోనని ఇప్పుడే రాహుల్ ఫోన్ జేసినాడు'' అంటూ ఇంటిగల్లాయనను హెచ్చరించాక, అతను లోపలికి వెళ్ళిపోయాడు.

అతడి వైపు చురచుర చూశాక ''అమెరికా దుడ్డు వూరికే వస్తా వుంటే నేను గూడా ఇంకా పొడుగ్గానే మాట్లాడతాను'' అన్నాడు ఇంటిగల్లాయిన. తరువాత వెనుదిరిగి ''రేయ్! మీ వల్ల నా మీద మాట పడతా వుండాది. వొళ్ళు దగ్గరబెట్టుకుని పని చెయ్యండి. నాక్కోపం వచ్చిందంటే మీ తుమ్మలగుంటోళ్ళను యీ పక్క కార్యాలకు అడుగుబెట్టనీకుండా జేసేస్తాను?'' అని బెదిరించాడు. అతను ముఖం చిట్లించుకుని లోపలికెళ్ళి పోగానే రత్నయ్య ''నా అయిదు..నా అయిదూ'' అని గంగయ్యను అనుకరిస్తూ ఎగతాళి చేయసాగాడు.

గంగయ్య కొడతానన్నట్టుగా చేయి విసురుతూ ''బొత్తిగా చిన్నా పెద్దా లేకుండా పోతా వుండాదిరా నీకు! ఈ దండగ పనులు జేస్తే ఈ పనులు గూడా లేకుండా పోతాయి జూసుకో! నోట్లోకి అయిదు యేళ్ళూ పొయ్యే తెరువెందో తెలుసుకోని బతకండి..'' అన్నాడు. గోడ పక్కన కూర్చుని బీడీ వెలిగించకున్నాక ''నా పెద్ద కొడుకేడ బోయినాడ్రా?'' అని నర్సింహులును అడిగాడు.

బుగ్గలు నొక్కులు పడేలా దమ్ములాగాక ''ఇంకా యేడుండాడు? ఎప్పుడో యెలబారిపోయినాడు'' అన్నాడు నర్సింహులు. ''పనిలోకి దిగేటప్పుడు కొంచేపు కనబడతాడు. మల్లంక సడీసప్పుడు లేకుండా మాయమైపోతాడు. వాడు గూడా వచ్చినాడని చెప్పి నువ్వు రెండు భాగాలు దొబ్బేస్తావు. పని వొప్పించుకునింది గూడా నువ్వే అని చెప్పి పినపెద్ద భాగంగా ఇంకొంచెం వూడబెరుక్కుంటావు. ఎప్పుడూ జరిగే భారతమే గదాయిది! కొంచెం యామారితే నీ చిన్న కొడుకును గూడా వచ్చి పొమ్మని జెప్పి, ఇంకో భాగం కూడా అడిగే టట్లుండావు..''

గంగయ్య గుడ్డ సంచిలోంచి కత్తిని తీసి నేలపైకి విసిరేస్తూ ''ఇట్లాంటి పనులకు నా చిన్నకొడుకు రమ్మంటే గూడా రాడు. వాడు కాలేజిలో సదివింది మీ మాదిరిగా మన్నుల్లో దొర్లే దానకా?'' అని ఎద్దేవా చేశాడు. చిన్నబ్బ వెదురు కర్రను తీసుకుని, దాని బుడిపెలను కత్తితో జివరసాగాడు. రత్నం పెద్దగా నవ్వి ''వొక కత్తితో పని జరిగితిందా?'' అని అడిగాడు.

అతడి మాటలు పట్టించుకోకుండా ''అవిలాల మాలోళ్ళను పిలుచుకోనుంటే తెలుసుణ్ణు.. ఈ యరవకు వాళ్ళు ఇంటిముందర వుప్పరపట్టే ఆడేసుందురు'' అని గొణిగాడు గంగయ్య.

నర్సింహులు అతడికేసి నివ్వెరపోయిచూసి ''అవిలాల మాలోళ్ళయితే మాత్రం ఒక కత్తితో పనంతా యెట్లా జేస్తార్రా? మనూరినుంచి చెంగడోళ్ళ మనుషుల్ని రప్పిం చుండినా, రెండో కత్తి లేకుంటే పంచేటయితింది'' అన్నాడు.

బీడీ పొగ గొంతులోకి దూరడంతో గంగయ్య పొడి దగ్గు దగ్గుతూ ''వాళ్ల ముగం! వాళ్ళ చేతల్లో అయిదు కత్తులున్నా, మన దగ్గిరుండే ఒకదాన్తో సమానమయి తిందా? మనం నాయింగా పోతావుండామని, గిచ్చిగిచ్చీ బేరమాడకుండా పనుల్లోకి దిగతావుండామని, మనమంటే లెక్కలేకుండా పోతావుండాది. అవిలాలోళ్ళతో పడిలేస్తే గానీ మనమంటే ఏందో వీళ్లకు తెలవదు'' అన్నాడు. తర్వాత తనలో తానే మాట్లాడుకుంటున్నట్టుగా ''వీళ్ళదంతా అయింబుకారి బుద్ధి. కర్మాంతరాలప్పుడు మనల్ని తలవనుగూడా తలవరు. అప్పుడు ఆ మంగలోళ్లూ, బాపనోళ్లూ అడిగిందంతా చేతులు గట్టుకొని చచ్చినట్టు ఇస్తారు'' అని గొణిగాడు.

''పెండ్లిండ్లూ దేవర్లకూ, కర్మాతరాలకు వచ్చి రకరకాలుగా దుడ్డు దండుకునే బాపనోళ్ల కండ్లెందుకో యీ చావుల మింద పడ్లేదు. లేకపోతే వాళ్ళు యీ సంపాదన గూడా మనకు దక్కనిచ్చుండరు'' అన్నాడు నర్సింహులు.

''వాళ్ళంతా తెలివయినోళ్ళురా! యీ మాదిరి కస్మాలం పనుల్నంతా మనకిచ్చి, జబర్దస్తీగా తిరిగే పన్లంతా వాళ్ళు దొబ్బేసినారు'' అన్నాడు గంగయ్య

కోపంగా. తరువాత గొంతుక్కూచుని బీడీ గాల్చుకుంటున్న గోవిందయ్య కేసి తిరిగి ''రేయ్! గోయిందూ! గమ్మునా యెట్లా గుచ్చుంటావురా? ఆ దారాల్ని రాయితో నరుకు'' అని పెద్దగా కసిరాడు.

అప్పుడప్పుడూ వీధిలోకొస్తున్న సైకిల్లు, స్కూటర్లు నడివీధిలో మండుతూ పొగలు వదులుతున్న చెక్కపేళ్ళను చూడగానే కంగారు పడిపోయి, పక్కకు తిరిగి, వేగంగా ముందుకెళ్ళి పోతున్నాయి. పొరుగింటి నుంచీ వచ్చిన ఓ ముసలావిడ నీరసంగా షామియానా దగ్గరికే నడుస్తోంది. ఇంటిలోపలి నుంచి వీధిలోకి వ్యాపిస్తున్న నిశ్శబ్దం క్రమక్రమంగా బరువెక్కుతున్నట్టుగా అనిపిస్తోంది.

''ఈ పక్క ఎస్వీ నగరం కాన్నించీ, ముత్తాల రెడ్డి పల్లె దాకా మన తుమ్మల గుంటోళ్ళకు వాడిక. దాంట్లో మజ్జిగ కాలవకు వుత్తరం ఏరియా మనది. అవతలికుండేది చెంగడోల్లది. పెద్దపెద్దోళ్ళ కాలంనుంచి వస్తావుండే న్యాయం ఇది. మన పనుల్లోకి ఇంకొకడు చెయ్యి పెడితే గొమ్మునుంటానా? అడ్డంగా నరికి పారేస్తా దానెమ్మ!'' నర్సింహులు నాలుకను పైపంటితో అణిచి పెడుతూ, కోపంగా గాండ్రించాడు. అతడి నల్లటి ముఖంపైన చెమట ధారలుగా పాకుతోంది. నిగనిగలాడుతున్న నర్సింహులు ముఖంకేసి చూస్తూ''మందుజాస్తీ అయినట్లుండాది. పెగ్గి పెరిగిపోతుండాది'' అని గొణిగాడు గంగయ్య.

ఒకదాన్నొకటి అతుక్కున్నట్టుగా కట్టిన ఇండ్ల వరసలతో వీధి సన్నగా బక్కచిక్కి పోయినట్లుగా కనబడుతోంది. అక్కడక్కడా ఆకులు రాల్చుకున్న చెట్లు పైకెత్తుకుని ఏదో ఫిర్యాదు చేస్తున్న వ్యక్తుల్లా వెలవెలబోతున్నాయి, ఎండకు భయపడి ఇళ్ల లోపలి వ్యక్తులెవరూ బయటకు రావడం లేదు. పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చిన వీధికుక్కలు రెండు షామియానాకి అవతల నిలబడిపోయి, నాలుకలు బయటకు వేలాడేసుకుని రొప్పసాగాయి. చిన్నబ్బ చేతికి దొరికిన రాయిని బలం కొద్దీ వాటివైపుకు విసిరాడు. కుక్కలు రెండూ పెద్దగా గెంతి, మొరుగుతూ దౌడు తీశాయి. అతడిపక్కన నిల్చుని కొబ్బరి దారాలను నిగ్గు చేస్తున్న రత్నం ''వానెక్క!.. భలే గురిరా నీది!'' అని మెచ్చుకున్నాడు.

''తుమ్మలగుంట కాప్పల్లెకు కూతవేటు దూరంలో మన పల్లె ఎందుకుండేది?'' పారిపోతున్న కుక్కలను చూసి దర్పంగా నవ్వేశాక నర్సింహులు వాదించసాగాడు. కాపోళ్ళకు కయ్యా కాలువలున్నప్పుడు సేద్యం పనులు జేసిందెవురు? మనము అవిలాలోళ్ళా? ఇప్పుడైతే ఆ పక్క పెరుమాళ్ళపల్లి కాన్నుంచీ, ఈ పక్క తిరచానూరు దాకా కయ్యల్ని అమ్మేసి, ఇండ్లు గట్టేసినారనుకో! అంత మాత్రాన మన పాయకట్టులో వుండే పనులు మనవిగా కుండా పోతాయా? మనమే గాని లేకపోతే ఈ తావుల్లో మట్టిపనులు చేసే దిక్కెవురు? సావుకార్యాలు నిభాయించే మనిషెవుడు? ఇదంతా మన తాతముత్తాతలు రెక్కలు ఇరుసుకొని, సంగటి తిన్నతావు గదరా? దీంట్లోకి ఇంకొకణ్ణి అడుగుబెట్టనిస్తామా ఇంత బతుకు బతికి?''

''ఒరే నర్సింహా! మా నాయిన చెప్పెటోడు..'' అంటూ గంగయ్య ఉత్సాహంగా అడ్డు తగిలాడు. ''ఈ పక్క రైలు రోడ్డుకానుకోని వుండే మామిడితోపులో పాదులు దవ్వుతా వున్నప్పుడేనంట మా తాతను పురుగు ముట్టింది. యాడనుకోనుండావు? సరింగా ఇప్పుడు ఎల్బి నగర్ మాలోళ్ళు గంగమ్మను తీరుస్తారు జూడు, అదే తావులో..''

''మా నాయినపక్కనుండే ముత్తాలరెడ్డి మడికట్లలో వుండే మిషన్ షెడ్డులోనేనంట పుట్టింది'' నర్సింహులు తెల్లటిమీసాలను వడి తిప్పుతూ అందుకున్నాడు. ''ఆ పొద్దుగూడా మా అవ్వ మడినాటటానికి పనికొచ్చిదంట! అక్కడ్నే నొప్పులొచ్చి అక్కడేన్న తీర్థమాడిందంట! అప్పుడే పుట్టిన బిడ్డను చంకనేసుకుని చక్కా ఇంటికెలబారి పొయ్యందంట! చూసినోళ్ళంతా రెప్పాలోళ్ళ కోడలు సటపటమైంది గాదని ముక్కుపైన యేళ్ళేసినారంట! యేడనో తెలుసునా? సరింగా ఆ షెడ్డున్న తావులోనే ఇప్పుడు భజనమందిరం గట్టుండారు.''

''చిన్నబ్బ గాడొకడే వెదురు జీలుస్తా వుండాడు'' వాళ్ళిద్దరూ అదే పనయినట్టు బీడీలూది పారేస్తా వుండారు. ఈ పిల్లోళ్ళు మనకామయి మన పేరు నిలబెట్టేటట్లు లేరు'' అంటూ గంగయ్య కోపంగా పైకి లేచాడు. ''రేయ్ గోవిందూ, రత్నం! బిన్నాగా సవారీ గట్టండీ. ఈడికొచ్చింది సట్టంగా అరుట్లు గొట్టేదానికి గాదు'' అని కేకేశాడు.

''అప్పటికి మీరిద్దరూ నీడలో గుచ్చోని చేస్తావుండే పనేంది మామా?'' అని వెంటనే సవాలు విసిరాడు గోవిందయ్య.

నల్లరంగు మోటరుసైకిలొకటి వీధిలో ఎవరు అడ్డంరాకపోయినా పెద్దగా హారను మోగిస్తూ వచ్చి, షామియానా కింద ఆగింది. తెల్లటి ఖద్దరు చొక్కా, పాంటూ తొడుక్కున్న నల్లటి యువకుడొకడు రెండు మూడు మడతలుగా వేసి పట్టుకున్న పూలమాలతో సహా మోటరు సైకిలు వెనుకసీటుపై నుంచి కిందికి దిగాడు.

గంగయ్య చేతిలోని బీడీని దూరంగా విసిరేసి ఉత్సాహంగా పైకి లేచి ''అర్రర్రే! మోహన్‌రెడ్డన్న!'' అని అరిచాడు.

మోహన్‌రెడ్డి ఇంటిలోపలికెళ్ళిపోయాడు. మోటరు సైకిలు హేండిలు పట్టుకుని కాళ్ళు నేలపైకి చాపుకుని, అలాగే సీటుపైన కూర్చున్న యువకుడి దగ్గరకెళ్ళి ''అన్నకు వాళ్ళు బందుగులా?''అని అక్కరగా అడిగాడు గంగయ్య.

అతను తల అడ్డంగా తిప్పి''స్నేహితం'' అన్నాడు. మోటార్‌సైకిలుపై కూర్చున్న వ్యక్తి జేబులోంచి సిగరెట్టు పెట్టెను పైకి తీసుకుని, వెంటనే తలూపుకుంటూ దాన్ని మళ్ళీ జేబులోకి తోసేశాడు.

ఇంటిలోపల నుంచి తిరిగొచ్చిన మోహన్‌రెడ్డితో బాటూ వెనకే ఇద్దరు వ్యక్తులు బయటికొచ్చారు.

''పొద్దున్నే వచ్చినా హైదరాబాదునించీ..మళ్ళా ఇప్పుడు అర్జెంటు మీటింగు..దానం జేసే టయటానికి వస్తా..''అని చెబుతూ మోహన్‌రెడ్డి మోటర్‌సైకిలు వెనక సీటు పైకి శరీరాన్ని చేరవేశాడు.

గంగయ్య రెండు చేతులూ జోడించి, పెద్దగా పలికిలిస్తూ ముందుకొచ్చి ''అన్నా! నేను! గంగయ్య! రెప్పాలోళ్ళ గంగయ్య!'' అని పలకరించాడు.

మోహన్‌రెడ్డి ప్లాస్టిక్‌డబ్బాలోంచి నల్ల కళ్ళద్దాలు తీసి, నాజూకుగా ముఖానికి తగిలించుకున్నాడు.

''మా చిన్నోడికి వుద్దోగం అన్నా... మూడు వారాలకు ముందర ఇంటికాడికొచ్చినాను... మూడువేల రూపాయలు..''

మోహన్‌రెడ్డి వులిక్కిపడి తిరిగి చూసి ''నువ్వా? ఆ మాట ముందుగా జెప్తే గదా గెవనం వచ్చేది? ఆ పని పైనే వుండాన్లే! మల్లంక అగుపించు'' అన్నాడు. నల్లటి పొగల్ని విడిచిపెట్టాక మోటరు సైకిలు ముందుకు పరుగెత్తింది.

''పనంతా అట్నే పడుండాది. ఇంత తూగుముగం పనోళ్ళను నేనెప్పుడూ జూల్లేదు'' అంతవరకూ ఇంటిలోపల దాక్కున్న నిశ్శబ్దాన్ని తరిమిగొట్టడం కోసమన్నట్టుగా ఇంటిగల్లాయన పెద్దగా అరిచాడు.

''యింగ మాదేం పని బాకీ వుండాది సామీ! మా పిల్లోళ్ళు సవారీ గడుతూ వుండారు. మీరెప్పుడు చెప్తే అప్పుడు మా పలకలు మోగిపోతాయి'' అన్నాడు గంగయ్య పెదవులు సాగదీసి నవ్వుతూ.

వెదురు దబ్బలను త్రిభుజాకారంలో కట్టి వాటికి పొడవాటి దారాలను వేలాడదీస్తున్న నర్సింహులు తమకేసి విసుగ్గా చూస్తున్న ఇంటిగల్లాయనతో ''తలకొరివి గూడా రెడీ సామీ!'' అన్నాడు పరవశంగా.

ఇంటిగల్లాయన ముఖాన్ని చిటపటలాడించుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

దారాల పొడవును చేతి జానలతో కొలుస్తున్న నర్సింహులు పక్కకెళ్ళి కూర్చుని ''మోహనరెడ్డన్నను జూస్తివారా నర్సింహా! ఆ రూపు, గుణమూ అట్నే వాళ్ళ నాయిన మాదిరే దిగబడినాడు. ఎప్పుడూ పదిమంది చుట్లా కమ్ముకోనుంటారు. పులిబిడ్డ పులిబిడ్డే!'' అన్నాడు గంగయ్య. బీడి వెలిగించుకుని రెండు దమ్ములు లాగాక ''వాళ్ళ నాయిన నాకంటే గూడా పసోడు. కాలం తీరి పోయినాడు. పిల్లోడుగా వుండంగనే ఈ అన్న పైకి కాడి పడింది. తిరుపతి కొచ్చే పెద్ద పెద్దోళ్ళు గూడా వీళ్ళింటికి రాకుండా తిరుక్కొనిపోరు. ఆ ఇంటికాడవచ్చే జనం, పోయే జనమూ, ఎప్పుడూ తిరణాళ్ళ మాదిరిగా వుంటాది. మనూర్లో ముగ్గురు పిల్లోళ్ళకు యిస్కూలు అయివోరి వుద్దోగాలు వచ్చిందెవురి వల్ల? అన్నగాని లేకుంటే అవి మనూరిదాకా వచ్చుణ్ణా? ఎట్లయినా మా చిన్నోడికి ఏదో ఒక వుద్యోగం తీసిమ్మని తిరగతా వుండాను. కొంచెం ఖర్చయితాదన్నాడు. ఇంత బతుకు బతికి మన కోసరం అయన్ను ఖర్చు బెట్టుకొనిస్తామా? ఎంతయినా ఎనకాడేది లేదు బాంచెత్!''

''తూనీమ్మ! పైకి లెయ్యండిరా!'' నర్సింహులు వుగ్రమొచ్చిన వాడిలా పైకి లేవడంతో గంగయ్య మాట్లాడటం ఆపేశాడు. మళ్ళీ నక్కాముట్టి ఆటలోకి దిగబోతున్న వాళ్ళ పైకి తుఫానులా విరుచుకుపడ్డాడు నర్సింహులు. ''పైకి లేచి మంటేసి, పలకలు చేతలకెత్తుకోండి. ఆ కసువు కట్ట ఇప్పి సవారీపైన పరవండి. చెయ్యాలంటే పనేలేదా మీకు?''

''హూ! ఈ కట్టూ గిట్టీ మానం మర్యాదా మనతో గూడా మట్టిగొట్టుకోని పొయ్యేటట్టుండాదిరా నర్సింహా! వీళ్ళిట్నే వుంటే వూర్లో వాళ్ళు దిగ్గొలికేస్తారు. మల్లంక వీళ్ల తిరిపమెత్తుకోని బతకాల్సిందే!'' అంటూ గంగయ్య నిట్టూర్చాడు.

ఇంటిలోపలి నుంచి ఇద్దరు వ్యక్తులు పొడవాటి బెంచిని తీసుకొచ్చి వీధిలో వేశారు. దానిపైకి రాబోయే శరీరాన్ని ఇప్పుడే చూస్తున్నట్టుగా అటే చూస్తూ ''కుక్క పని కుక్క జెయ్యాల, గాడిదపని గాడిద జెయ్యాల!'' అన్నాడు నర్సింహులు. ''మనం మనకు పెద్దోళ్లు చెప్పేసి పోయిన పనులు చేసుకోని బతకాలగానీ వుద్దోగాలని తిరిగితే ఏమైతది? ఇందుకేనేమో బమ్మంగారు కలియగానికి అంతమని జెప్పేసి పోయుండేది!'' నర్సింహులు వోసారి చుట్టూ తల తిప్పి చూసి, ఎవరు తనను గమనించడం లేదని అనుకున్న తర్వాత, డ్రాయరు లోంచి సీసా తీసుకుని గుటాగుటా తాగేశాడు.

''నీ కొడుకులు ముగ్గురికి చదువులు రాలేదని , మావోడు కాలేజీదాంకా ఎక్కొచ్చినాడనీ నీకు కండ్లు కుడతావుండాది లేరా!'' అంటూ గంగయ్య రుసరుసలాడాడు. మా చిన్నోడు అందరి మాదిరిగాడు. పాంటేసుకొని తెల్లారితో టౌనుకు పోయినోడు సాయంత్రానికి యింటికి తిరుక్కోని రాడు. పెద్దపెద్దోళ్ళతో సావాసం. సంగటీ సలిబిండీ తినడు. మల్లె పుష్పాల మాదిరి తెల్లంగా అన్నం వండి పెడ్తే రెండు పిడికిల్లు నంజుతాడు. సదువుకున్నోళ్ళకుండే తెలివి మొరటుగుంపుకెట్లొస్తది?''

ఇంటిలోపలి నుంచి నలుగురు మొగవాళ్ళు శవాన్ని తీసుకొచ్చి బెంచీపైన పడుకోబెట్టారు. కొందరు ఆడవాళ్ళు కళ్ళు తుడుచుకుంటూ చుట్టూ నిల్చున్నారు. చుట్టుపక్కల ఇళ్ళవాళ్ళు కొందరు వాళ్ళ గడపల దగ్గర నిల్చుని షామియానా వైపుకు బిత్తరచూపులు చూస్తున్నారు. వీధిలో వేగంగా వచ్చిన స్కూటరొకటి దారి కడ్డంగా నిలబడిన గుంపును తిట్టుకుంటూ ముందుకెళ్తోంది.

గడ్డిపరిచిన వెదురు కర్రల సవారీపైన అరిటాకులు కప్పి టెంకాయదారంతో కట్టసాగాడు నర్సింహులు. మిగిలిన ముగ్గురూ షామియానాకు అవతల గడ్డిని రగిలించి, పలకలను మంటలపైన కాకెక్కిస్తున్నారు.

దాదాపు ముప్పయ్యేళ్ళ వయసున్న యువకుడొకడు గుంపులోంచీ గంగయ్య దగ్గరికొచ్చి "నీది తుమ్మల గుంట గదా! నువ్వు... ఇక్కడ?" అని ఎగాదిగా చూశాడు.

గంగయ్య సవకంతో ముఖం తుడుచుకుంటూ "నేనే..నేనేసా" అని సిగ్గుపడిపోయాడు. తర్వాత "ఈ పక్క మట్టిపనులంతా మావే లెసా" అన్నాడు.

అతను ముఖాన్ని ఎర్రబార్చుకుంటూ "అయితే ఇంటిపిల్లర్లకు పౌండేషను గుంతలు తవ్వేదీ, శ్మశానంలో సమాధులకు గుంతలు దీసేదీ, రెండూ ఒకటేనా?" అని రెట్టించాడు.

వేడెక్కుతున్న పలకలపైన బోద పుల్లలు మోదుతున్నాయి. శవం దగ్గర నిల్చున్న జనంలోంచి ఎవరో పెద్దగా అరుస్తున్నారు.

"ఛ..ఛ.." అంటూ గంగయ్య నాలుక కరుచుకున్నాడు. "పెండ్లీ చావూ రెండూ ఒకటే ఎట్లవుతాయి సామీ! తవ్వేది గుంతలే అయినా తవ్వే మనుషులు వేరే! ఆ పని జేసేవాళ్ళను ఈ పని కాడికి రానీను. వీళ్ళను ఆ తావుకు అంపీను. శుభంగా జేసే పన్లంతా నా పెద్ద కొడుకు జూసుకుంటాడు."

"రేపు తెల్లారి అయిదుకు ముహూర్తం. అప్పటికి గుంత రెడీగా వుండాలా.."

"ఈ వేళకు మావోడు ఆ తావులో తవ్వుతావుంటాడు. మాటిస్తే ఎనక్కు తగ్గే వంశంగాదు మాది"

అతను అనుమానంగా చూస్తూ మళ్ళీ గుంపులో కలిసిపోయాడు.

తన పలకపైన అరిచేత్తో దరువేసి చూశాక "నీ పెద్ద కొడుకును ఆపని పైన అంపిస్తావా మామా?" అని అడిగాడు గోవిందయ్య.

"ప్చ..ప్చ.." అని పెదవులు చప్పరించి "ఈ మనిషి ఆ పక్క కుప్ప బాదూర్లో బాంకీ ఆఫీసరంటలే! క్రిష్ణానగర్లో ఇంటిపని మొదలు బెడతావుండాడు. మేస్త్రీ మునిరత్నం రెడ్డి మట్టిపని నాకిచ్చినాడు. మన కూలీలో గూడా కమీషను గొట్టేస్తాడు ఆ మేస్త్రీ. రేపు తెల్లారితే పూజ. గుంతదవ్వి శంఖుస్థాపనం చెయ్యాల. ఈ పనవతానే క్రిష్ణా నగరుకు పొండి. మార్కింగు జేసిన తావులో గుంత దవ్వండి. ఆ కూలీ దుడ్డు మీకే ఇస్తా.." అన్నాడు.

"ఈ పొద్దుకు ఈ పనీ, ఈ కూలీ దుడ్డూ చాల్చాలు. ఇంటికి పోయి రెండు పిడసలు తినేసి పండుకుంటే పాణమేడికి పోతిందో తెలవదు" అని తేల్చిపారేశాడు చిన్నబ్బ.

"అప్పటికి నేనేనా సన్నకష్టంబడుందేదీ? అనావ స్యంగా వొళ్ళు నలగ్గుద్దుకునే ఆగత్యం నాకు లేదు" అంటూ పలకపైన మరో దరువందుకున్నాడు గోవిందయ్య.

"ఈ పొద్దు జరిగిపోతే సాల్లేరా మీకు! రేపుటికింత మిగలబెట్టుకుందామని అనుకోరు" గంగయ్య వాళ్ళ వైపుకు వుక్రోశంగా వురిమిచూశాడు. "మీ కోసరమనే గదా నేను వూరంతా తిరిగి పనులు ఒప్పించుకునేది? పని లేకపోతే ఏడస్తారు. రెండు పనులొస్తే జారుకుంటారు. ఇప్పుడే కొండలు గొట్టినారని మీ ఒళ్ళు అలిసుండేది? మందు పడితే ఇంక మీరు మనుషులే గాదు.."

వున్నట్టుండి పలకపైన పెద్దగా మోదుతూ చిన్నబ్బ అర్థంపర్థం లేని పాటను గొంతెత్తి పాటను గీపెట్టాడు. చుట్టూ వున్న మనుషులందరూ తన వైపుకు తిరిగి చూడ్డం గమనించగానే అతను మరింత పెద్దగా రాగం తీయసాగాడు.

ఇంటిగల్లాయన గంగయ్య దగ్గరికొచ్చి "టపాసు లెంతకు దెచ్చినావు?"అని అడిగాడు.

"ఆరు నూర్లకు తెమ్మంటివి గదా సామీ!" అంటూ గంగయ్య సంచిని చూపెట్టాడు.

"అవి ఆరు నూర్లా? సగం బాగ్గుకు గూడా లేవు" ఇంటిగల్లాయన నొసలు చిట్లించుకున్నాడు.

"ఛ..ఛ.. టపాసుల్లో కమీషన్లు గొడతానా సామీ! పాపం గదా? సామాన్ల పట్టీ అంగిడోడు ఇచ్చింది అట్నే తెచ్చినా.. కావాలంటే లెక్క జూసుకో.." అన్నాడు గంగయ్య తన మురికి చొక్కా జేబులోంచి కాగితాన్ని తీసి ఇస్తూ.

"టపాసులు గాల్చేదెవురు?"అని ఇంటిగల్లాయన నిర్లక్ష్యంగా అడిగాడు.

"నేనే సామీ. అందుకే నేను పలక తేలేదు" అన్నాడు నర్సింహులు ముందుకొచ్చి.

"నువ్వా? పసోడైతే ధైర్యంగా కాలుస్తాడు"

"అప్పటికి నేను ముసిలోణ్ణనుకుంటావుండావా సామీ! నా వొయిసెంతనుకోనుండావు? బిన్నాగా ఎంటికలు తెల్లగా అయిపోయినాయంతే! ఎంత పెద్ద బాంబునైనా నేను ఎడం చేత్తో కాల్చి పారేస్తాను."

అన్ని సెంటర్లలో మోగిపోవాలా... మిగలబెట్టుకోని ఇంటికెత్తుకుబోయినావని తెలిసిందనుకో, నేను గొమ్మునుండను"

గుంపులోంచి ఎవరో "అంతవుడుకుడుగ్గా నీళ్ళు బోస్తే ఎట్లా?కొంచెం చల్లనీళ్ళు కలపండి" అని అరుస్తున్నారు.మరెవరో "బతికున్నపుప్పుడు చల్లనీళ్ళే గతి. ఇప్పుడైనా వుడుకుడుగ్గా పోసుకోని.." అని

వాపోతున్నాడు. బెంచీపైన శవం పక్కన కూచున్న ముసలావిడ నెత్తిపై కూడా వేడినీళ్ళు గుమ్మరిస్తున్నారు. ఆవిడ గడ్డ గట్టుకుపోయిన మంచుబొమ్మలా కనబడుతోంది. అయిదారుమంది కలిసి శవాన్ని సవారీపైకి తరలించారు. ఇంటిగల్లాయన గంగయ్యకేసి చూశాడు. ''కట్టుబోరా నర్సింహా!'' అని పురమాయించాడు గంగయ్య. అతను రెండడుగులు వెనక్కేశాడు. ''ముందుగా గుర్రమెక్కితే సరిపోతిందా? మినకరించకుండా పనిజెయ్యి'' అని కసిరాడు గంగయ్య.

''బజారునించీ వస్తా వస్తా నువ్వు గొమ్మునా వచ్చుంటావా? దోవలో గొంతుదాంకా పట్టించుకోనొచ్చుంటావు'' అంటూ నర్సింహులు రోషంతో బుసలు కొట్టాడు.

''రావుకాలం వస్తావుండాది. బిన్నాంగా రండ్రా!'' ఎవరో గాండ్రిస్తున్నారు. నర్సింహులు గంగయ్యను మింగేసేలా వురిమి చూస్తూ శవం పక్కన గొంతుక్కూచుని, సవారీ గట్టసాగాడు.

గంగయ్య చేతిని పట్టుకుని షామియానా కవతలికి లాక్కెళ్ళాడు రత్నయ్య. పంచెకిందున్న గాడాగుడ్డ డ్రాయరు జేబులోంచి జానెడు పొడవున్న సీసాను పైకి తీసి ''నీ భాగం పెద్దాయినా''అన్నాడు.

గంగయ్య గబుక్కున దాన్ని లాక్కుని ''హి హీ హీ.. నీది పెద్ద బుద్ధిరా! మీ నాయిన గూడా ఇంతే!'' అని మెచ్చుకున్నాడు. వీధిలో కాస్త ముందుకెళ్ళి, రెండు ఇండ్లమధ్యలోని మురికి కాలువగట్టు పైకి నడిచాడు. సీసామూత తీసి, గటగటా తాగేశాడు. నోట్లోంచి వేడివేడిగా వూపిరి బయటకు వదులుతూ, ఖాళీసీసాను నడుము దగ్గర, పంచ మడతల్లోకి చెక్కేశాడు. అతను షామియానా దగ్గరికొచ్చేసరికి పలకలు బీభత్సంగా మోగిపోతున్నాయి.

యస్వీ నగరు వీధి యూనివర్సిటీ రోడ్డు మలుపు తిరిగే చోట పొడవాటి టపాసుల సరాన్ని నేలపైన పరిచి. నర్సింహులు వూదుకడ్డీతో రగిలిస్తున్నాడు. నలుగురు మనుషులు శవాన్ని భుజాలపైకెత్తున్నారు. నిలువెల్లా నీళ్లతో తడిసిన ముసలావిడ శరీరం చలికి సైతం వణకడం లేదు. ఇంటిగల్లాయన గంగయ్యకేసి ఏమిటో అరుస్తున్నాడు. గంగయ్య సంచినీ, కత్తినీ చేతికెత్తుకున్నాక ముసిముసి నవ్వులు నవ్వసాగాడు.

శవంతోబాటు కొందరు మగవాళ్లు మాత్రము ముందుకు కదిలారు. షామియానా కింద నలిగిపోయిన ఆడవాళ్లు ఏడవకపోతే బాగుండదన్నట్టుగా ముక్కులు నలుపుకుంటున్నారు.

ముందుగా నడిచిపోతున్న పలకలవాళ్ళను ఎవరో ఆగమని సైగ చేస్తున్నారు. వాళ్లు దగ్గరికొచ్చాక ''ఎందుకట్ల పరుగెత్తుతారు? మేం గూడా రావద్దా? మెల్లింగా నడవండి'' అజ్ఞాపించాడో వ్యక్తి. వాళ్ళు పెద్దగా నవ్వుతూ సంతోషాన్నంతా పలకలపైన చూపించసాగారు. అందరికంటే ముందుగా మరో కూడలిని చేరుకున్న నర్సింహులు పెద్ద బాంబును వెలిగించే ప్రయత్నంలో వున్నాడు. ఎదురుగా వస్తున్న కారొకటి రోడ్డు పైన పేలుతున్న టపాకాయల్ని తట్టాక, శవాన్ని మోసుకొస్తున్న గుంపునకు దూరంగా తిరిగి తుర్రుమంది. ఇంటిగల్లాయన మళ్ళీ గంగయ్య కేసి తిరిగి పెద్దగా చేతులూపుతూ ఏదో చెప్పసాగాడు. కత్తిని సంచిలో పడేసి, దాన్ని చంకకు తగిలించుకున్నాడు గంగయ్య. పక్కనున్న వ్యక్తి దగ్గిరినుంచి పూలమాలలున్న గంపను నెత్తికెత్తుకున్నాడు. గంపలోంచి ఓ మాల తీసి శవం పైకి విసిరేశాడు. అది శవం పైనుంచి అటు వైపు దొర్లి కింద పడి పోయింది. శవాన్ని మోస్తున్న వాళ్ళు నలుగురూ కలిసి గంగయ్యను బృంద గానంలా తిట్టసాగారు. గంగయ్య మరింతగా సిగ్గుపడిపోయి నవ్వుతూ పూలమాలలను చిన్న భాగాలుగా తుంచి విసరసాగాడు.

పద్మావతి యూనివర్సిటీ ముఖద్వారం దగ్గర నిల్చున్న ఆడపిల్లలు కొందరు రోడ్డుపైన శవయాత్ర కనిపించగానే లోపలికి పరుగెత్తారు. ద్వారం పక్కన ఆటోలనాపుకుని నిల్చున్న డ్రైవర్లు ఊరేగింపును నిర్లిప్తంగా చూడసాగారు. రోడ్డుకు తూర్పువైపున వున్న బంగళాలో మనుషులున్న సందడి కానరావడం లేదు.

తుమ్మలగుంట కూడలిని చేరుకున్నాక బాగా ముందుకెళ్ళిపోయిన పలకలవాళ్ళను వెనక్కు రమ్మని వో ముసలాయిన కేకేశాడు. రోడ్డుపైకి దింపిన శవం పక్కన పూలగంపను పెడుతూ ''దింపుడు కళ్ళంరా! వచ్చి కర్పూరం ముట్టించు'' అన్నాడు గంగయ్య.

నర్సింహులు కర్పూరం వెలిగిస్తూ శవంకేసిచూసి ''ముసిలోడే!'' అని పెదవులు చప్పరించాడు. గంగయ్య ఇంటిగల్లాయన దగ్గిరికెళ్ళి వినయంగా వంగి ''తలకొరివి తెస్తావుండే పెద్దాయిన కొడుకుతో చెప్పి పాత గుడ్డలు యినాం దీసియ్యాల సామీ!'' అని అడిగాడు గంగయ్య.

నర్సింహులు కర్పూరం కొంచెం కొంచెంగా ముట్టించు. మీదేం పొయ్యింది? తెచ్చిందంతా ఇక్కడ్నే ముగించేసి మళ్ళా తెమ్మంటారు అని హెచ్చరించాక ఇంటిగల్లాయిన ''వాడు కొడుకు గాదు. పాత గుడ్డలు కావాలంటే ముసిలాయన్నే అడగాల..'' అన్నాడు.

''అయ్యయ్యో! మొగబిడ్డలు లేరా?'' అంటూ గంగయ్య దెబ్బతగిలినట్టుగా బాధపడసాగాడు.

''కొడుకెందుకు లేడు? లక్షణంగా వుండాడు అమెరికాలో.. అక్కడ్నించీ దుడ్డు వస్తావుండగానే ఇక్కడిట్లా సావులు గూడా ఆర్భాటంగా జరగతా వుండాయి..'' అని ముఖం ముడుచుకున్నారు ఇంటిగల్లాయన.

శవం పక్కకు వెళ్ళాక ''పేరు పెట్టి పిలవాలన్నా! పేరేందో చెప్పండి'' అని అడిగాడు నర్సింహులు.

గుంపులోంచీ ''పరుశురామ్మూర్తి ... పరుశురామ్మూర్తి'' అన్న జవాబు వచ్చింది.

నర్సింహులు శవం చెవి దగ్గిరికి వంగి ''పరుశురామ్మూర్తీ! పరుశురామ్మూర్తీ! పరుశురామ్మూర్తీ!'' అని పిలిచాడు. మొత్తం మూడుతూర్లు.. ఈ లోకంలో రుణం వుంటే లేచి కుచ్చుంటాడు. లేకపోతే నమ్మకంగా కాటికెత్తుకొని పోవచ్చు!'' అంటూ జనం కేసి దర్పంగా చూశాడు.

శవాన్నెత్తుకున్న మనుషుల వెనక చిన్న గుంపు నిర్వ్యిరపోతూ మళ్ళీ కదిలింది. ఇంటిగల్లాయన కోపంగా చూస్తూ కనిపించగానే గంగయ్య పూలమాలల తుంటల్ని శవంపైకి విసిరేయసాగాడు.

వుప్పరపల్లె శ్మశానం దగ్గరికెళ్ళాక నర్సింహులు నాలుగు బాంబుల్ని వరుసగా పేల్చాడు. పలకలవాళ్ళు రోడ్డు పక్కనున్న కంచెలోంచి నాలుగు కంపల్ని బయటికి ఈడ్చి, కాలిబాట గుండా శ్మశానంలోకి దారితీశారు. అంతవరకూ శ్మశానంలోని ఇనుపరేకుల షెడ్డు కింద కూర్చుని ఎదురుచూస్తున్న ఇద్దరు వ్యక్తులు పైకి లేచారు. అప్పుడే తవ్విన గుంత పక్కనున్న మట్టి దిబ్బపైకి శవాన్ని చేర్చారు.

శ్మశానాన్ని ఆనుకుని నాలుగైదు గుడిసెలు, రెండు మూడు మిద్దెలు వున్నాయి. వాటి పక్కన పొడవాటి సిమెంటు స్థంబాలపైన నీళ్ళ ట్యాంకరొకటి రొమ్ము విరుచుకుని నిలబడివుంది. శ్మశానానికి దక్షిణంగా ఇసుకను పోగొట్టుకున్న పిల్లకాలవొకటి గుంతల లోపల దాక్కొంటోంది. అప్పుడే తవ్విన గోతి పక్కన, పంచెలుపైకెత్తి కట్టుకున్న ఇద్దరు నల్లటి వ్యక్తుల్ని చూసి తల పంకిస్తూ ''కాట్లో తావు లేకుండా పోతావుండాదంట! ఈ తావులో ఇంకపైన పూడ్చేది లేదనీ, కాల్చాల్సిందేనని ఆ పక్క బోర్డేసుండారు'' అన్నాడు గంగయ్య.

''కాట్లో గూడా ఇండ్లు గట్టేస్తే ఇంగ తావెట్ల మిగులుతుంది? పోలీసోల్తో చెప్పి వాళ్ళనంతా బొక్కల్లోకి తోసేయించాలా'' అన్నాడు నర్సింహులు కసిగా.

''ఛత్..గొమ్మునుండు. వాళ్ళెవురనుకోనుండావు? మన మోహన్‌రెడ్డన్న మనుషులు. ఆయన జెప్తే వూరికి నడిమధ్యలో వుండే మఠం మనుషులే తోకలు ముడుచుకుంటారు. ఇదంతా డీకేటీ.. ఇదొక లెక్కా?'' గంగయ్య రోషంతో మీసం మెలేశాడు.

ఎండ పెళపెళ గాయడంతో మనుషుల నీడలు వాళ్ళ పాదాలకింద దాక్కుంటున్నాయి. ఇనుపరేకుల షెడ్డులోకి ఆరేడుమంది మనుషులు చెమటలు కక్కుకుంటున్నారు. శ్మశానానికి అవతల ఇండ్ల మధ్యలోంచి నీళ్ళ బిందెను మోసుకెళ్తున్న పదేళ్ల అమ్మాయి యిటుకేసి తల తిప్పడం లేదు. గోతికి పదిబారల దూరంలో వున్న ఇంటి లోపలినుంచీ టీవీ శబ్దం స్పష్టంగా వినబడుతోంది.

శవం చుట్టూ నిల్చున్న వ్యక్తులు ఏవో క్రతువులు చేసుకుపోతున్నారు. గుంత దగ్గిరినుంచీ పరిగెత్తుకొచ్చిన నల్లటి మనిషి గంగయ్య దగ్గిరినుంచీ కత్తిని తీసుకున్నాక ''గుంతలోకి పోసే దానికి బియ్యం దెచ్చేది మరిచిపోచినారంట! మనం గెవనం జెయ్యలేదని ఆ మనిషి ఆగమాగం జేస్తావుండాడు. గుంతను పొడుగ్గా లోతుగా తొగలేదని ఎగిరి దూంకతా వుండాడు'' అంటూ అనుకోని ప్రశంసలకు ఆనందపడుతున్న వాడిలా నవ్వసాగాడు. తరువాత పంచెకిందున్న డ్రాయరు జేబులోంచి రెండు చిన్న సీసాలు పైకి తీసి ''ఇది మీ ఇద్దరి భాగం'' అన్నాడు.

''మీరిద్దరూ రెండు పుల్లు బాటిల్లు గొట్టేసినారా?'' అనుమానంగా అడిగాడు గంగయ్య.

''పుల్లు గొడితే గొంత తొగేకయితిందా?'' అతను పెద్దగా నవ్వేశాడు.

నర్సింహులు తన సీసా మూత తీసి వాసన చూస్తూ ''అర్ధమైనా గొంతు దిగితే గానీ మీకు కాట్లోకి దిగే దానికి ధైర్నం రాదు. గుంత తొగతా ఇంకో సగం పీల్చేనుంటారు. వొట్టి బెదురు గొడ్లు గదరా మీరిద్దరూ!'' అని చెప్పాక ఇద్దర్నీ పేరుపేరునా పిలుస్తూ ప్రేమగా బూతులు అందుకున్నాడు.

తుమ్మల గుంట వైపు నుంచి వచ్చి ఆగిన మోటరు సైకిలును చూడగానే గంగయ్య దిగ్గున పైకిలేచి ''మోహన్ రెడ్డన్నా!'' అని ప్రకటించాడు.

తనపక్క కొచ్చి నిల్చున్న మనిషిని గమనించకుండా ''ఇంకా ఎంతసేపు పడుతుంది?'' అని అడిగాడు మోహన్‌రెడ్డి.

''అయి పోయిందన్నా! ఇంగేముండాది? పూడ్చేసేదే!'' అన్నాడు గంగయ్య. ఎంతకూ అతను తనకేసి తిరిగి చూడకపోవడంతో ''అన్నా!అన్నా! యింటికాడికి చానాతూర్లు వచ్చుంటిని..'' అని గునిశాడు.

''వుద్యోగాలు చెట్లకు గాస్తా వుండాయారా?'' మోహన్‌రెడ్డి విసుక్కున్నాడు.

''ఏదో ఒక చిన్న బిళ్ళేనుకునే వుద్యోగమైనా.. అందుకనే మూడువేలు..''

''సర్లే చూస్తాలే! ముందు వాళ్లను బిన్నాగా పూడ్చమను. నేను పోవాల్ల..''

గంగయ్య గస బోసుకుంటూ గుంత దగ్గరికి పరుగెత్తి ''అన్నకు పనుండాదట. బిన్నాగా పూడ్చండి'' అని అరిచాడు.

నర్సింహులు శ్మశానంలోంచీ రోడ్డు పైకి పాకుతున్న

కూతురుతో నటించనున్న కమల్‌హాసన్

కూతురు శృతితో కమల్ నటించేందుకు సిద్ధంగా ఉన్నాడు. అయితే కథ ఇద్దరికీ బాగా కుదరాలి. తండ్రి కూతుళ్ళ అనుబంధంతో ఏద యినా కథ దొరికితే బాగుణ్ణనుకుంటున్నాడు కమల్. కథల్ని సెలెక్ట్ చెయ్యడంలో శృతి తనకి తానే సాటి అంటూ తను చెప్పిన మీదటే శృతి సంగీతాన్ని నేర్చుకుందన్నాడు కమల్. సినిమాల్లో నటిస్తానని శృతి అడిగినప్పుడు ముందు ఇబ్బంది అనిపించినా తర్వాత శృతి కథల్ని ఎంపిక చేసే తీరు చూసి 'శృతి మంచి నటి అవుతుంది. అందులో అనుమానం లేదు' అనుకున్నాట్ట! అనుకుని 'ఓకే' చెప్పాట్ట.

కాలిబాటపైన సవకాన్ని పరిచి, అది గాలి కెగిరిపోకుండా నాలుగు మూలల్లో నాలుగురాళ్ళు పెట్టాడు. చిన్నబ్బ దాని దగ్గరికొచ్చి, పలకపైన రెండు దరువులు వాయించి ''గుంత యినాం సామీ! గుంతయినా మన్నా! అందురూ చిల్లరేసేగావాల్ల'' అని దండోరా వేశాడు.

గంగయ్య మళ్ళీ మోహన్‌రెడ్డి దగ్గరికొచ్చి ''చచ్చిపోయిన పెద్దాయినకూ, మీ నాయినకూ భలే స్నేగితమంట గదన్నా! గెవనం బెటుట్కొని కాటి కాడికొచ్చాడా వచ్చినావు. ఎంతయినా నీది పెద్ద మనసు'' అని మెచ్చుకున్నాడు.

మోహన్‌రెడ్డి ముభావంగా ''యిన గాదు ఫ్రెండు. అయిన కొడుకు నాకు ఫ్రెండు. అమెరికాలో వుండాడు'' అన్నాడు. తరువాత తనను మోటరు సైకిలుపైన తీసుకొచ్చిన వ్యక్తికేసి తిరిగి ''నేను దగ్గిరలేకుంటే వీళ్ళు యేపనిగానీ సక్రమంగా జెయ్యరని రాహుల్ అన్ని తూర్లు ఫోను జేసి చెప్పిందిందుకే! వాళ్ళను జూడు. గుంత గూడా సరైన తావులో తవ్వలేదు'' అన్నాడు విసుగ్గా.

''వచ్చి రెండు పిడికిల్లు మన్నేసి పోన్నా!''అంటూ శ్మశానంలోంచీ పిలుపొచ్చింది. మోహన్‌రెడ్డికంటే ముందుగా గుంత దగ్గరికి పరుగెత్తిన గంగయ్య పారతో మట్టిని కుప్పగా తోసి ''ఇదెత్తుకోన్నా!'' అని ప్రాధేయ పడ్డాడు. మోహన్‌రెడ్డి చేతికంటిన మట్టిని రుమాలుతో తుడుచుకుంటూండంగా ''అంతా రుణం.. ఎవురెవురి రుణం వాళ్ళు తీర్చుకోవలసిందే!'' అంటూ గంగయ్య నిట్టూర్చాడు.

నర్సింహులు కాలిబాటపైన వస్తున్న మనుషుల కంతా అడ్డు తగులుతూ ''గుంతయినాం.. గుంతయినాం..'' అని గెంత సాగాడు. నల్లటి మనిషొకడు మిగిలిన మట్టినంతా గుంతపైకి తోసి, సమాధిని ముక్కోణాకారంలో మెత్తసాగాడు.

పలకలు దబదబా మోగుతుండగా గంగయ్య ఇంటి గల్లాయిన దగ్గరికొచ్చి ''మాకియ్యాల్సిన దుడ్డు ఇక్కడ్నే ఇచ్చేయాల్ల సామీ! అదే సాంగెం!'' అని అడిగాడు.

సవకంపైకో పదిరూపాయల కాగితాన్ని విసిరిన మోహన్‌రెడ్డి ''ఈ మాలోళ్లకు మందెక్కువయి నట్లుండాది. గుండం దొక్కినట్టుగా ఎగరతా వుండారు'' అన్నాడు.

రత్నయ్యా, చిన్నబ్బా పలకలు మోగిస్తుండగా మరో ఇద్దరు యువకులు పాంటులు పైకి మడచుకుని ఇష్టం వచ్చినట్టుగా ఎగురుతున్నారు.

''ఆ తెల్ల పాంటోడు నా కొడుకన్నా! ఆ బులుగు పాంటోడు మా గంగని చిన్నకొడుకు కోదండడు. ఇప్పుడే వచ్చినారు వాళ్ళిద్దరూ. ఆ కోదండని కోసరమే గంగడు వుద్దోగమడిగుండేది'' అన్నాడు నర్సింహులు వుత్సాహంగా.

మోహన్‌రెడ్డి నల్ల కళ్ళద్దాలలోంచి చూపులు తిప్పి ''వాడేనా కాలేజిలో చదివింది?'' అని అడిగాడు.

''వాడేన్నా!వాడే!'' అంటూ వుద్వేగంతో జవాబు చెప్పబోయిన గంగయ్య సందేహిస్తూ ఆగిపోయాడు.

''ఎవురెవరు ఏ పని జెయ్యాల్నో పెద్దోళ్ళు యిలావిరిగా జెప్పేసి పోయిందెందుకన్నా? వుద్దోగం వచ్చినా గూడా కులకట్టు తప్ప గూడదు గదన్నా! ఎవురిదాకానో ఎందుకు? మీ నాయిన పోతానే ఆ పనులంతా నీకు చుట్టుకోలేదా? వూరికోసమని చిన్న వొయిసులోనే నువ్వు మేడిపట్టుకోలేదా?''

మోటరు సైకిలు కదులుతుండగా ''ఇంకో మూడువేలు సర్దుకున్నాక గనబడు'' అన్నాడు మోహన్ రెడ్డి. తడబడుతూ ఏదో చెప్పబోయిన గంగయ్య మాటలు గొంతుదాటి రాలేదు.

''వీళ్ళిద్దరూ తొలి సినిమా జూసుకోని ఇంటికి పోతా ఇట్లొచ్చినారు. ఎస్వీ నగరమోళ్ళు అంపించిన అడ్మాన్సుతో మూడు సీసాలు తెమ్మని వాళ్ళను అడుక్కున్నాము. తెస్తా తెస్తా వీళ్ళు దోవలోనే కొంచెం ఖాళీజేసుకొని వచ్చినారు. పలకలు వాయిస్తావుంటే ఇంక వాళ్ళను పట్టేదాని కెవురివల్లయితాది?..'' సమాధి పని పూర్తి చేసిన మనిషి రోడ్డు పైకొచ్చి. కదం తొక్కుతూ చెప్పుకుపోయాడు.

పలకలు మోగిస్తున్న వ్యక్తుల పక్కన, ఇదివరకూ అడుగేస్తున్న ఇద్దరు యువకులతో బాటూ, మరో ఇద్దరు మనుషులు వూడిపోతున్న పంచలనూ, భుజాలపైనుంచీ జారిపోయిన సవకాలనూ పట్టించుకోకుండా ఎగురుతు న్నారు.

శ్మశానం నుంచి రోడ్డుపై కొచ్చిన వాళ్ళందరూ నిశ్శబ్దంగా తిరుగుదారి పడుతున్నారు. ఇంటిగల్లాయన ఇస్తున్న డబ్బులు చాలవన్నట్లుగా తల వూపుతూ పలకల వాళ్ళు దరువేస్తున్నారు. గుంపులోంచి వచ్చిన యువకుడొకడు కోపంగా రుసరుసలాడుతూ రెండు నోట్లు తీసి వాళ్ళ ముందుకు చూపాడు. అతడి దగ్గర నుంచీ డబ్బులు తీసుకున్నాక గంగయ్య గబగబా కంచె పక్కనున్న చెట్టు చాటు కెళ్ళాడు. జేబులోని సీసాను తీసి కళ్ళు మూసుకుని గుటగుటా తాగేశాడు. ఖాళీ సీసాను రొంపిలో చెక్కుకున్నాక తమ వాళ్ళకేసి మిర్రిమిర్రి చూశాడు.

పలకలు వాయిస్తున్న వాళ్ళ చొక్కాల బొత్తాలూడి పోయి, గాలిలో ఎగురుతున్నాయి. ఎండకు కరిగిన తార్రోడ్డుపైన వాళ్ళ పాదాల ముద్రలు స్పష్టంగా పడుతున్నాయి. తన చేతిలోని సంచిని రోడ్డు పక్కన వుంచేశాక, నర్సింహులు గంగయ్యకేసి చూసి, అదోలా నవ్వి, చేతులు పెకెత్తి కాళ్ళు జాడించి రెండడుగులు వేశాడు. గంగయ్య అతడికేసి కోపంగా చూడబోయి, అంతలో సిగ్గు పడిపోయి, మరునిముషంలో పరవశంగా నవ్వేసి, వుద్వేగంతో ముందుకు దూకాడు. అతడి రొంపి లోని సీసాలు రెండూ రోడ్డుపైన పడి బాంబుల్లా పగిలాయి. ఎగురుతున్న వాళ్ళంతా వులిక్కిపడి తిరిగిచూశారు. అదేమీ పట్టించుకోకుండా అడుగేస్తున్న గంగయ్య కనబడగానే వాళ్ళందరూ గొల్లున నవ్వుతూ శక్తి కొద్దీ పైకెగిరి దూకారు. మోటరు సైకిలు తుమ్మలగుంట వైపుకు పరిగెడుతోంది. ఎస్వీ నగర్ మనుషులు రోడ్డుపైన పడమటివైపుకు నడుస్తున్నారు.

శ్మశానానికెదురుగా, కాలి రగిలిపోతున్న తార్రోడ్డుపైన, పలకల రొదా, మాలవాళ్ళ వున్మాదపు చిందూ సాగిపోతూనే వున్నాయి.

★